

Cenu Josefa Jungmanna získali Vojtěch Frank a Jana Kitzlerová za překlad výboru z poezie Velemira Chlebnikova

Praha, 13. 10. 2026

Obec překladatelů dnes udělila ocenění nejzdařilejším uměleckým překladům vydaným v roce 2025. Hlavní cenu, Cenu Josefa Jungmanna, porota přiřkla Vojtěchu Frankovi a Janě Kitzlerové za překlad poezie představitele ruské avantgardy Velemira Chlebnikova. Spolu s touto cenou udělila Obec překladatelů na základě rozhodnutí poroty, jež pracovala pod vedením Jiřího Holuba, i další překladatelská ocenění. Během slavnostního předávání cen, které se uskutečnilo v pražském Goethe-Institutu, se představitelé Obce překladatelů vyslovili také k aktuální situaci v kultuře.

Výbor z Chlebnikovovy poezie ***Dar čarodějky mám, sestry nebeoké*** (vydala v loňském roce Academia) zahrnuje básně z let 1908–1916. „Překladatelé se mimořádně zdařile vyrovnali s jedním z nejnáročnějších básnických jazyků ruské avantgardy, založeným na neologismech, zvukových a významových hrách i nezvyklých slovotvorných postupech. Chlebnikovův jazykový experiment dokázali v češtině tvůrčím způsobem obnovit a zároveň respektovat metrum a rým originálu,“ stojí v odůvodnění porotců. „Rozsáhlý výbor, doplněný zasvěcenou doprovodnou studií, tak představuje nejen vynikající překladatelský výkon, ale i významný kulturní počín, který nově zpřístupňuje českému čtenáři jednu z klíčových osobností evropské avantgardy.“

Pro doplnění uvádíme, že Jana Kitzlerová a Vojtěch Frank získali na překlad Chlebnikovovy poezie v roce 2024 Stipendium Hany Žantovské, které uděluje rovněž Obec překladatelů a jehož smyslem je podpořit vydávání básnických překladů do češtiny.

Mimořádnou tvůrčí prémii porota udělila **Ondřeji Koupilovi** za překlad Kosmovy ***Kroniky Čechů*** (Host, 2025; *Chronica Boemorum*, 1125). „Nový převod nejstarší české kroniky patří k nejvýznamnějším počínům na poli překladu z latinské literatury období středověku za poslední roky. Koupil přistoupil ke kronice tak, jak ji Kosmas pravděpodobně zamýšlel, tedy nikoli jako k důstojnému zaznamenání dávných událostí a dějů, ale jako k živému vyprávění, které je určené vzdělanému publiku a své čtenáře má vedle poučení především pobavit.“ A překladateli se podle poroty podařilo tuto živost a zábavnost zprostředkovat i současným čtenářům. „Velkou pozornost přitom věnoval dobovým literárním prostředkům: na některých místech evokoval rýmovanou prózu, zachoval učenou, a přesto poutavou dikci originálu prostoupenou biblickými a antickými aluzemi, veršované pasáže důsledně převedl přízvuknými českými hexametry a citlivě přetlumočil některé rétorické figury.“ Překlad je opatřen fundovaným komentářem a vysvětlivkami a představuje mimořádný přínos pro pochopení a docenění středověké literatury.

Porota dále udělila pět tvůrčích premií:

Vlastě Dufkové za překlad románu brazilského spisovatele Osmana Linse **Avalovara** (Rubato, 2025; portugalský originál 1973). Jeden z nejodvážnějších románových experimentů latinskoamerické literatury druhé poloviny 20. století je vystavěn podle palindromu SATOR AREPO TENET OPERA ROTAS. Milostný příběh spisovatele Abela se proplétá s úvahami o vzniku literárního díla, o čase, paměti a tělesnosti, o umělecké svobodě a odpovědnosti spisovatele na pozadí brazilské vojenské diktatury. S textem, jehož rozsah přesahuje pět set stran, se překladatelka vyrovnala s obdivuhodnou důsledností. Nehledala mechanické slovníkové ekvivalenty, nýbrž rekonstruovala pohyb a vzájemné vazby Linsových obrazů, a přitom nesklouzávala k nechtěné komičnosti, která překladu erotických pasáží hrozí. Udržela dlouhé syntaktické celky, rytmus i významovou mnohoznačnost, přesvědčivě zvládla proměny rejstříku od učené úvahy ke grotesce a pro autorovy zvukové i graficky motivované neologismy našla vynalézavé české novotvary. Vznikl tak překlad věrný v detailu i v celkové stavbě, jakých v české překladové kultuře není mnoho.

Martinu Hliskému za překlad básně **Ztracený ráj** anglického básníka Johna Milтона (*Paradise Lost*, 1674). Nové české vydání Miltonova klasického díla (Academia, 2025) představuje výjimečně zdařilou publikaci, v níž působivý překlad básně pojednávající o stvoření člověka, jeho pádu a vyhnání z ráje provázejí a doplňují jak nádherné ilustrace Williama Blakea, tak fundované literárněhistorické komentáře a vysvětlivky. Pokud jde o samotný překlad, Hliský si v hladce plynoucí, přirozeně znějící současné češtině dokázal bravurně poradit nejen s Miltonovým „polatinštěným“ blankversem, ale i s mnoha mytologickými, biblickými, teologickými a literárními odkazy. Citlivým převodem se mu podařilo zachytit myšlenkový svět díla v potřebné hloubce a složitosti, a přitom jej citelně projasnit. Neméně přesvědčivě se pak vyrovnal i s barokní obrazností, rétoričností a žánrovou rozmanitostí originálu, od epického vyprávění přes dramatické dialogy až po lyriku. Ze všech těchto důvodů představuje Hliského přebásnění mohutného celku *Ztraceného ráje* výjimečný počín.

Aleši Kozárovi za překlad románu slovinského spisovatele Gorana Vojnoviće **Fíkovník** (Meridione, 2025; *Figa*). Román vyšel v roce 2016 a v domovském Slovinsku získal dvě významná literární ocenění. Dílo lze charakterizovat jako rodinnou ságu napsanou v realistickém stylu, která je současně prostoupena výraznou symbolickou a metaforickou rovinou. Děj sleduje osudy tří generací rodiny třicátníka Jadrana, jenž také všechny příběhy vypráví. Významnou symbolickou funkci v románu zastává titulní fíkovník, který roste na zahradě domu, kde se po druhé světové válce usazují Jadranovi prarodiče. Kozárův překlad dokládá nejen vysokou úroveň jazykové kompetence, ale také hlubokou znalost slovinské kultury a historických souvislostí. Překladatel dokázal zachovat proměnlivost tempa, rytmus vyprávění i charakteristické rysy autorského stylu a zároveň je funkčně přenesl do českého jazykového prostředí. Jeho překlad tak představuje zdařilé zprostředkování komplexního literárního díla, v němž se propojují jazyková mnohvrstevnatost jihoslovanské oblasti, historický kontext, individuální a kolektivní paměť i problematika identity.

Vladimíru Piskořovi za překlad románu finské spisovatelky lidy Turpeinenové ***Poslední siréna*** (Paseka, 2025; *Elolliset*, 2023). Debutový román lidy Turpeinenové, jeden z mezinárodně nejúspěšnějších finských titulů posledních let, propojuje beletristické vyprávění s množstvím odborných a historických poznatků a na příběhu Stellerovy mořské krávy tematizuje vymírání živočišných druhů i proměňující se vztah člověka k přírodě. Děj se pohybuje v několika časových rovinách od Beringovy expedice v 18. století přes 19. století až po práci přírodovědného muzea ve století dvacátém. Překladatel se tak musel vyrovnat nejen s rozsáhlou terminologií z oblasti zoologie, botaniky, historie či mořeplavectví, ale také s různými historickými a odbornými kontexty. Mimořádně zdařile přitom zachoval křehkou rovnováhu mezi vědeckou přesností a literárností textu: odborné názvosloví přirozeně začlenil do vyprávění a zároveň přesvědčivě vystihl autorčin střdmý, věcný, lehce odměřený styl. Piskořova čeština rovněž respektuje svižný, místy až bezdechý rytmus originálu a umožňuje naplno vyznít jeho nenápadné emocionalitě i naléhavému ekologickému poselství.

Robertu Svobodovi za mimořádně zdařilý, jazykově suverénní, nápaditý a literárně přesvědčivý překlad experimentálního románu maďarského autora Zsolta Kácsora ***Cikánský Mojžíš – anarchistická Tóra*** (Protimluv, 2025; *Cigány Mózes – anarchista történet*, 2020). Jazyková hravost a tvořivost, zejména při překladatelské práci se záplavou vlastních jmen a přezdívek, často vycházejících z romštiny, zjevně nedělaly ostřílenému překladateli, jakým Robert Svoboda je, naprosto žádný problém. Podobně jako text maďarského originálu i Svobodův překlad je výrazný, úderný a v nejlepších pasážích skutečně kongeniální. Česká verze románu tak zachovává základní absurditu a groteskní napětí Kácsorova díla a zároveň funguje jako samostatný český literární text.

Prémii Tomáše Hrácha, určenou za mimořádný překladatelský počin překladatelům a překladatelkám do 34 let, porota udělila **Sáře Rodové** za bravurní překlad rozsáhlého italského románu Giana Marca Griffiho ***Železnice Mexika*** (Meridione, 2025; *Ferrovie del Messico*, 2022). Překladatelka si musela poradit se stylisticky a žánrově košatým textem, který přechází od grotesky k tragice a zahrnuje dlouhé lyrické pasáže, hantýrku a slang, neologismy, archaismy, literární aluze a parodie, odborná pojmenování z nejrůznějších oblastí a bezpočet historických a kulturních reálií. Všechny tyto polohy překladatelka udržela pohromadě a převedla je do plynulé a čtivé češtiny. V jejím podání složitě klenutá souvětí, jazykové hříčky a vynalézavě počeštěná jména postav znějí samozřejmě a vtipně. Výsledkem je překlad, který českému čtenáři nejen zprostředkovává výjimečný román, ale především skýtá potěšení z četby.

O nositelích a nositelkách výše uvedených ocenění rozhodla porota pracující letos ve složení Jiří Holub (předseda, loňský laureát Ceny Josefa Jungmanna), Alena Dvořáková, Radek Malý, Pavel Peč a Martina Šimová.

Výbor Obce překladatelů pak rozhodl o udělení dalších tří tradičních ocenění:

Krameriův vinš, který Obec překladatelů uděluje jako poděkování osobnostem, jež se významně zasloužily o podporu a rozvoj literárního překladu v České republice, získala letos redakce měsíčníku pro světovou literaturu Plav. Ten se systematicky a dlouhodobě věnuje publikování překladů cizojazyčné beletrie a důraz přitom klade na literatury a jazykové oblasti, které nejsou na českém knižním trhu příliš zastoupeny. Postupným prozkoumáváním bližších i odlehlejších míst na literárních mapách se snaží vytvořit vyváženější, pravdivější obraz světové literatury. Již tradičně dává Plav na svých stránkách prostor také dosud nepublikovaným překladům oceněným v Překladatelské soutěži Jiřího Levého.

Do **Síně slávy** byla v letošním roce uvedena **Helena Stachová**, překladatelka z polštiny, která za úctyhodných bezmála osmdesát let své profesní dráhy přeložila téměř kompletní souhrn polskojazyčné klasické literatury.

Stipendium Hany Žantovské, jehož smyslem je podpořit vydávání básnických překladů do češtiny, získali letos **Sylva Bloch** a **Martin Světlík** na překlad *Prorockých knih* Williama Blakea.

Udělení Ceny Josefa Jungmanna a dalších ocenění pro překladatele letos podpořily: Ministerstvo kultury ČR, agentura DILIA, Nadace Český literární fond a Goethe-Institut Česká republika.
Činnost Obce překladatelů finančně podporuje také hlavní město Praha. Všem těmto partnerům děkujeme.

Obec překladatelů (OP) sdružuje překladatele krásné literatury i teoretiky, kritiky a historiky zabývající se překladem. Jejím posláním je hájit práva, prosazovat profesní zájmy členů a dbát o úroveň a prestiž překladu v české literatuře. www.obecprekladatelu.cz

Kontakt pro další informace:

Anežka Charvátová, nezour@seznam.cz, 776 160 483,

Lukáš Novák, lukas.novak@litigocommunications.cz, 724 255 725